

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
До захисту допущено
Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)
“ ” _____ 2015р.

Дипломна робота
освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст”

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030304 «Переклад»

на тему: Відтворення стратегії хеджування в перекладах художніх та публіцистичних текстів (на матеріалі творів Кларісе Ліспектор)

Виконав: студент V курсу, групи ЛА-42с
Ярина Юлія Володимирівна _____
(підпис)

Керівник _____ ст. викладач Кулєзньова С. С. _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) (підпис)

Консультант _____
(назва розділу) (вчені ступінь та звання, прізвище, ініціали) (підпис)

Рецензент _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань
Студент _____
(підпис)

Київ - 2015 року

ВСТУП

Засоби хеджування вивчались з точки зору ряду дисциплін, наприклад, комунікативної лінгвістики, дискурсології, прагматики та перекладознавства. Різноманітні аспекти цієї лінгвістичної стратегії вивчались Лакофф Р., Лакофф Дж., Маркканеном Р., Шрьодером Х., Курченко Л., Марюхіним А., Осіповим Г., Прінсом Е., Фрейдером Дж., Боском Ч., Акссельсон Л., Кратером Р., МакКарті М., Мьорфі Б., Фразером Б. та багатьма іншими.

Актуальність теми зумовлена тим, що засоби вираження хеджування, хоч і відомі з другої половини двадцятого століття та присутні майже у будь-якому тексті чи дискурсі, досліджувались не так і багато, особливо на території СНД. Також досі не було досягнуто повної згоди в питаннях визначення поняття та його класифікації. Окрім того, твори бразильської письменниці українського походження Кларісе Ліспектор є маловідомими та не досліджуваними в Україні.

Об'єктом дослідження є мовна стратегія хеджування в творах Кларісе Ліспектор.

Предметом дослідження є типологія засобів хеджування в перекладах художніх та публіцистичних текстів Кларісе Ліспектор та причини їх вживання.

Метою роботи є розгляд різних підходів до визначення, аналіз класифікацій типів хеджування, опис причин вживання хеджування.

Для реалізації мети визначено основні **завдання**:

1. розглянути різні підходи до визначення сутності стратегії хеджування;
2. проаналізувати різні підходи до класифікації засобів хеджування;
3. зробити спробу запропонувати свою класифікацію;
4. проаналізувати засоби вираження хеджування в оповіданнях і романах Кларісе Ліспектор, а також в інтерв'ю з нею.

Методи дослідження, які були використані – це методи аналізу і синтезу, порівняння, кількісний, дескриптивний, метод систематизації та узагальнення.

Матеріалами дослідження слугували перекладені англійською мовою оповідання “TheFifthStory”, “SeaBathing”, “TheItalianWoman”, “WritingtotheTuneofMyQuill”, “AVariationontheDistractedMan”, “TheFuturehasArrived”, “AMan”, “AnUntranslatedEpigraph”, “Old-FashionedTastes”, “Writing”, “Inspiration”, “TheWondersofEachWorld”, “IdleConversation”, “Vietcong”, “TheMakingofaNovel”, “Love”, англomовний переклад уривку роману “The Passion According to G.H.”, український переклад уривку роману “Час зірки”, англomовний переклад роману “NeartotheWildHeart” та інтерв’ю з Кларісе Ліспектор.

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, Summary, списку використаної літератури та додатків.

SUMMARY

This diploma paper is dedicated to the topic “Expressing Means of Hedging Strategy in Translations of Literary and Publicistic Texts (based on works of Clarice Lispector)”.

The paper reveals that the notion of hedging in linguistics is used to denote a device used to soften the possible strength of an expression, to create ‘fuzziness’ to make certain thought more acceptable for the public, to support an argument indirectly or to highlight uncertainty.

Such means of hedging as "shields" and "approximators", modal auxiliary verbs, adjectives, adverbs, modal lexical verbs, nouns, phrases that begin with if, complex structures, questions, double negation, adding an estimative clause, tag questions, imperative sentences formed with a short sentence at the end, repetitions, false starts, evaluation clauses, hedge formed by impersonal pronouns, conjunctions of concession, subjectless passive structures, hedged performative verbs, indirect speech acts, expletives, conditional sentences, inserted to ask permission, double, triple and multiple hedging, hedges with different types of orientation and other are examined in this paper.

Having considered a number of various approaches to the classification of hedging means, including pragmatic, lexico-grammatical, structural, functional and mixed approaches, we came up with our own classification of means of hedging. The classification is based on the division on speech and language levels. The latter level is also divided into lexical and grammatical sublevels.

Hedging can be found in almost every functional style. Usually, the main reasons are to express politeness, to evade the issue, to reduce the risk of ‘losing face’, to express uncertainty, to avoid confrontation or responsibility, to seem modest and other.

R. Lakoff suggested that women are more likely to resort to hedging. However, numerous linguistic studies could neither confirm nor disprove this assumption.

Additionally, means of hedging in Clarice Lispector’s short stories, novels and interview were analyzed according to our own classification.

20 works of the three categories contain 632 means of hedging that are words, word combinations or sentences.

It was found that lexical means of hedging considerably prevail over all the other means used in analyzed works. Hedges of such type comprise 80% of all the hedges in each category of analyzed works. Second in frequency are grammatical hedges and the last are speech hedges.

Lexical means of hedging in analyzed works are divided into nouns, pronouns, standard phrases, adjectives, adverbs and modal verbs. Certain similarities between the use of lexical means of expression hedging strategies in stories and novels, novels and interviews were found. As for grammatical hedging, the found means are divided into the following types: subordinate clauses, expletive constructions, conditional sentences, subjectless passive structures, and questions. There was no general trend among grammatical subtypes of hedging in all the three categories of Clarice Lispector's analyzed works. However, the diversity of the grammatical means in the stories, as opposed to other categories of works, should be noted. Speech hedging devices in all the works were rare. Only two subtypes of such devices were found: repetitions and false starts.

In addition, means of expressing hedging were examined according to the typology that is based on the views of Hyland K. According to this classification, all the hedges can be divided into content-oriented and reader-oriented. Content-oriented hedges are in turn divided into accuracy-oriented and writer-oriented. It was found accuracy oriented hedges prevail over the other types in stories, novels, and interviews and constitute more than 80% of the total number of hedges. It has been suggested that this is the reason why a large number of linguists did not take other than accuracy-oriented hedging means into account.

We believe that there is a link between the division of hedging means into lexical, grammatical, and speech types and the division according to the orientation. That is why we came up with the table of correspondence between them. It was found that all the lexical and speech means are entirely accuracy-oriented while grammatical means have mixed orientation. Subordinate clauses and subjectless passive constructions are writer-oriented, questions are reader oriented and conditional sentences are accuracy-oriented. Expletive constructions may be

used for writer-orientation, accuracy-orientation, and reader-orientation.

All in all, we have completed all the necessary tasks to achieve the aim of this paper.

ЗМІСТ	
ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. КОМУНІКАТИВНА СТИЛІСТИКА ТА СТРАТЕГІЇ ХЕДЖУВАННЯ	8
1.1. Комуникативна стилістика	8
1.2. Стратегія хеджування	8
1.3. Типологія стратегії хеджування	11
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	22
РОЗДІЛ II. ВИПАДКИ ВЖИВАННЯ ХЕДЖУВАННЯ	25
2.1. Реалізація хеджування в різних функціональних стилях	25
2.2. Хеджування та гендерна теорія	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	32
РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В ХУДОЖНІХ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТВОРАХ КЛАРІСЕ ЛІСПЕКТОР	34
3.1. Кларісе Ліспектор та її творчість	35
3.2. Відсоткове та кількісне співвідношення засобів вираження хеджування в проаналізованих творах Кларісе Ліспектор	37
3.2.1. Відсоткове співвідношення лексичних засобів вираження хеджування в проаналізованих творах Кларісе Ліспектор	39
3.2.2. Відсоткове співвідношення граматичних засобів вираження хеджування в проаналізованих творах Кларісе Ліспектор	41
3.2.3. Відсоткове співвідношення мовленнєвих засобів вираження хеджування в проаналізованих творах Кларісе Ліспектор	43
3.3. Випадки вживання подвійних, потрійних та багатократних засобів вираження стратегії хеджування	45
3.4. Відсоткове співвідношення засобів вираження хеджування в проаналізованих творах Кларісе Ліспектор за орієнтацією	46
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	51
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	54
SUMMARY	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	61
ДОДАТОК А. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАННЯ КЛАРІСЕ ЛІСПЕКТОР “THE FIFTH STORY”	65
ДОДАТОК Б. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАННЯ КЛАРІСЕ ЛІСПЕКТОР “SEABATHING”	65
ДОДАТОК В. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАННЯ КЛАРІСЕ ЛІСПЕКТОР “THE ITALIAN WOMAN”	66
ДОДАТОК Д. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАННЯ КЛАРІСЕ ЛІСПЕКТОР “WRITING TO THE TUNE OF MY QUILL”	66

ДОДАТОК Е. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "A VARIATION ON THE DISTRACTED MAN" 67

ДОДАТОК Є. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "THE FUTURE HAS ARRIVED" 67

ДОДАТОК Ж. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "A MAN" 67

ДОДАТОК З. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "AN UNTRANSLATED EPIGRAPH" 68

ДОДАТОК И. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "OLD-FASHIONED TASTES" 68

ДОДАТОК І. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "WRITING" 68

ДОДАТОК ІІ. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "INSPIRATION" 69

ДОДАТОК К. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "THE WONDERS OF EACH WORLD" 69

ДОДАТОК Л. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "IDLE CONVERSATION" 69

ДОДАТОК М. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "VIET CONG" 69

ДОДАТОК Н. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "THE MAKING OF A NOVEL" 70

ДОДАТОК О. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ОПОВІДАННЯ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "LOVE" 70

ДОДАТОК П. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
УРИВКУ РОМАНУ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "THE PASSION ACCORDING TO G.H." 71

ДОДАТОК Р. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ
УРИВКУ РОМАНУ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "ЧАС ЗІРКИ" 72

ДОДАТОК С. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
РОМАНУ КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР "NEAR TO THE WILD HEART" 72

ДОДАТОК Т. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ХЕДЖУВАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ
ІНТЕРВ'Ю КЛАРИСЕ ЛІСПЕКТОР 75